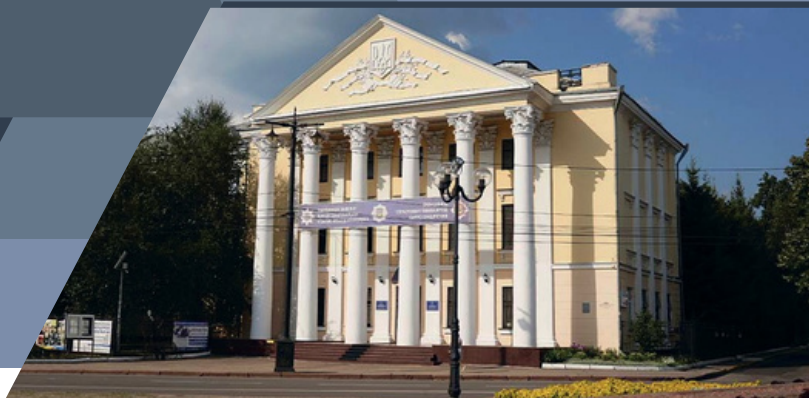

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ В
УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ» З
НАГОДИ 5-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ
ДЕПАРТАМЕНТУ СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ НПУ»**

04 жовтня 2024

ДЕПАРТАМЕНТ
СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ В УМОВАХ
ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ» З НАГОДИ 5-
РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ НПУ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ**

04 жовтня 2024 року

м. Кропивницький

Редакційна колегія:

голова редакційної колегії – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням факультету №3 ДонДУВС, доктор юридичних наук, професор Євген ПИСЬМЕНСЬКИЙ;

заступник голови редакційної колегії – головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням факультету №3 ДонДУВС, доктор юридичних наук, професор Ігор КОПОТУН;

члени редакційної колегії:

професор кафедри кримінального процесу та криминалистики факультету №1 ДонДУВС, д.ю.н., професор Олексій ОДЕРІЙ;

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки факультету №3 ДонДУВС, к.ю.н., доцент Сергій ПЕКАРСЬКИЙ;

завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи ДонДУВС, к.філол.наук, доцент Роксолана СТЕЦЮК.

Протидія організованій злочинності і корупції в умовах збройного конфлікту: досвід та перспективи з нагоди 5-річчя створення Департаменту стратегічних розслідувань НПУ: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 04 жовтня 2024 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2024. 478 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Протидія організованій злочинності і корупції в умовах збройного конфлікту: досвід та перспективи» з нагоди 5-річчя створення Департаменту стратегічних розслідувань НПУ», яка відбулася 04 жовтня 2024 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ. Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, здобувачів вищої освіти юридичного і правоохоронного напрямів, а також на тих, хто цікавиться питаннями кримінально-правового та кримінологічного забезпечення протидії організованій злочинності та корупції; кримінально процесуальної протидії організованій злочинності та корупції; протидії вчиненню адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією та ін.

Матеріали збірника опубліковані в авторській редакції.

УДК: 343.9:343.352:355.01(477)(082)

©Донецький державний університет внутрішніх справ, 2024
© автори тез доповідей, 2024

ua/laws/show/v1395323-17#Text (дата звернення 14.09.2024).

4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. Дата оновлення: 09.08.2024. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення 15.09.2024).

ГОЛОВКІН Сергій – доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету №1 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ УЧАСНИКІВ ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ, ПІДОЗРЮВАНИХ У ВЧИНЕННІ ШАХРАЙСТВ

Аналіз судово-слідчої практики свідчить про чималу кількість випадків вчинення шахрайств організованими групами, члени яких, в залежності від їх рольових функцій, поділяються на організаторів шахрайських операцій, активних учасників та другорядних учасників.

Роль і функції організаторів полягають у створенні групи, розробці механізму вчинення шахрайств, розподіленні обов'язків та ролей між членами групи, знаходженні способів збуту майна та цінностей, отриманих в результаті вчинення шахрайства, створенні спеціальних структур для маскуванню та приховання шахрайських дій. Роль і функції активних учасників організованої групи полягає в допомозі організаторам, керівництві спеціальними структурами для маскуванню та приховання шахрайських дій. Незначні та разові завдання організаторів та активних учасників виконують другорядні учасники організованої групи.

Допит учасників організованих груп, підозрюваних у вчиненні шахрайств, проводиться з метою отримання та перевірки інформації, яка має значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

Традиційно допит, як і будь-яка інша слідча (розшукова) дія, охоплює три етапи: 1) підготовчий; 2) робочий; 3) заключний. На підготовчому етапі допиту одним із основних завдань є детальне вивчення особи підозрюваних. Слідчий має встановити роль та функції у вчиненні шахрайства кожного учасника організованої групи, наявність судимості, особистісні якості та риси характеру, рівень освіти, особливості відносин з іншими учасниками організованої групи тощо. За результатами вивчення особи підозрюваних моделюється їх поведінка та прогноуються варіанти протидії під час допиту, з урахуванням чого розробляються плани допиту підозрюваних, визначаються тактичні прийоми його проведення та послідовність допиту учасників організованої групи. Рекомендується першими допитувати другорядних членів групи, які здебільшого визнають свою вину та дають правдиві показання. В цій

ситуації слід встановити: обставини вчинення шахрайства; спосіб пошуку жертви; спосіб підготовки, вчинення та приховання шахрайства; хто є співучасниками та їх роль у кримінально-протиправній діяльності; яке майно та цінності отримані від потерпілого, де зберігаються, куди реалізовані; які ще кримінальні правопорушення вчинені підозрюваним та організованою групою, в яку він входить.

В ситуації надання неправдивих показань, з метою перевірки алібі допитуваного, яке він може висунути, необхідно встановити де знаходився підозрюваний на момент вчинення шахрайства. Версія про неправдивість алібі може виникнути на підставі непослідовності та суперечності у показаннях, мінливості настрою допитуваного. Підозрювані у шахрайстві нерідко домовляються із своїми візаві про дачу показань на їх користь. Вирішенню такої вельми поширеної ситуації може допомогти побудова системи доказів за окремими епізодами алібі. При цьому одні докази будуть пов'язані із місцем, інші – з часом перебування підозрюваного, треті – із особами, які можуть це підтвердити, четверті – з діями підозрюваного та інших осіб, п'яті – з обставинами, що передували шахрайству або були після нього [1, с.92].

Подоланню неправдивих показань сприяє використання висновків судових експертиз, оскільки використання виключно тактичних прийомів не завжди є достатнім. Але і висновок експерта є засобом подолання неправдивих показань лише під час вмілого його пред'явлення.

Ефективність проведення допиту учасників організованої групи підозрюваних у вчиненні шахрайства залежить від вмілого використання слідчим тактичних прийомів. Універсального тактичного прийому, який є ефективним в будь-яких ситуаціях не існує. Застосування тактичних прийомів залежить від особистісних характеристик, обраної позиції підозрюваних та предмету допиту. Порядок проведення допиту, черговість постановки питань, пред'явлення на допиті речових доказів, обрання місця проведення допиту – все це впливає на позицію підозрюваного.

Дієвим тактичним прийомом є вміле оперування доказами. Пред'явлення доказів та ознайомлення підозрюваного з сукупністю встановлених доказів сприяє спростуванню неправдивих показань та подоланню заперечення підозрюваного. Речові докази слід пред'являти підозрюваному з урахуванням тієї мети, яку переслідує слідчий, наприклад, для отримання показань, що пояснюють подію шахрайства, наслідків його вчинення. Вплив пред'явленого речового доказу можливий лише тоді, коли під час допиту йдеться про певну конкретну обставину. Підтвердження цієї обставини пред'явленим речовим доказом можуть спонукати підозрюваного дати правдиві показання з цих обставин.

Значення допиту учасників організованих груп, підозрюваних у вчиненні шахрайств визначається тією роллю, яку відіграють їх показання, що є не лише джерелом доказів, але і засобом захисту від повідомлення про підозру. Зміст показань таких осіб свідчить про їх оцінку вчиненого, знати яку важливо для ефективного здійснення заходів з виправлення та перевиховання злочинців.

Саме ці особи володіють достовірною інформацією про обставини вчиненого шахрайства, учасників організованої групи, місце зберігання або збуту майна, здобутого в результаті вчинення шахрайства, спосіб вчинення злочину. Тактика допиту має будуватися з урахуванням особистісних характеристик підозрюваних, наявних речових доказів, що мають безпосереднє відношення до вчиненого шахрайства, показань свідків та потерпілих, які можуть впізнати підозрюваних, висновків судових експертиз тощо.

Список використаних джерел:

1. Головкін С. В., Іщенко А. В. Криміналістична характеристика шахрайства відносно власності особи та її використання на початковому етапі розслідування : монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. 160 с.

ВОЛОБОЄВ Артур Олегович – завідувач кафедри *оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки факультету № 3 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права*

СУТНІСТЬ ОПЕРАТИВНОЇ РОЗРОБКИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Основна мета оперативної розробки полягає у запобіганні та виявленні злочинів або в розшуку злочинців. Ця мета досягається через оперативне виявлення та документування злочинних дій, а також через своєчасну і повну реалізацію отриманих матеріалів, що використовуються для прийняття відповідних процесуальних рішень. Ефективність реалізації зібраних матеріалів визначається швидкістю дій. Адже, щоб своєчасно викрити злочинців, необхідно уникати зволікання з реалізацією матеріалів, проте не слід поспішати з проведенням слідчих (розшукових) дій. Правильна та своєчасна реалізація матеріалів оперативної розробки дозволяє забезпечити невідворотність покарання та характеризується наявністю достатніх даних, що переконливо свідчать про підготовку або вчинення злочину, інколи – про ознаки злочину у вчиненому діянні.

Для точного визначення моменту реалізації матеріалів оперативної розробки важливо щоб зібрані матеріали відповідали вимогам чинного законодавства, а працівниками оперативних підрозділів були враховані всі чинники, що можуть перешкодити успішному викриттю злочинців. Тому доцільно реалізувати ці матеріали у таких випадках:

- коли основні злочинні дії всіх учасників злочинної групи виявлені і достатньо задокументовані;